

ביאור הגר"א - משלי פרק ד פסוק יב

בלכתך לא יצר צעדך - כי ההולך בדרכי ה' צריך ב' דברים
א' - לילך בפתח צר וקטן וביסורין עד שיבא אל דרך הישר, כמשחז"ל ליעול בהאי לא
מסתעיה מילתי' כי לפתח חטאת רובץ ואי אפשר אלא בהפתח הקטן כמ"ש בגמרא שם;
וה"ב - שלא לקפוץ למעלה מן הדרגא אשר ראויה לו כמ"ש שמא תאמר כל הבא לקפוץ
קופץ כו'
וז"ש שהתורה יגין עליך מהכל בלכתך לא יצר צעדך שלא תהיה צריך לכנוס בדוחק.
ואם תרוץ מדרגה לדרגה לא תכשל שלא תפול מחמת זה,
והן הג' בתורה כנ"ל:

מסכת מנחות דף כט עמוד ב

ומפני מה נברא העולם הזה בה"י מפני שדומה לאכסדרה שכל הרוצה לצאת יצא ומ"ט
תליא כרעיה? דאי הדר בתשובה מעיילי ליה. וליעייל בהך? לא מסתייעא מילתא, כדריש
לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב [משלי ג'] אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא
לטהר מסייעין אותו בא לטמא פותחין לו. ומ"ט אית ליה תאגא אמר הקדוש ברוך הוא
אם חוזר בו אני קושר לו קשר.

רש"י שם

שדומה לאכסדרה שפתוח מתחתיו¹
שכל הרוצה לצאת ממנו לתרבות רעה יוצא
מעלין ליה בפתח העליון בין רגל שבתוכו לגגו
ולעיילו בהך פתח התחתון דנפיק ביה
לא מסתייעא מילתא דהבא ליטהר בעי סיוע מפני יצר הרע הלכך עבדי ליה סיוע פתח
יתירה
הוא יליץ כלומר פותח לו להיות ליץ
מסייעין אותו אלמא בעי סיוע
אית ליה תגא לה"י כתר קטן בסוף גגו דה"י

1. בנוגע למנהג בחופה שהכלה הולכת מסביב לחתן, ראה מסכת יבמות דף סב עמוד ב: (השרוי בלא אשה שרוי בלא חומה) בלא חומה דכתיב (ירמיהו לא, כא) נקבה תסובב גבר [עד מתי תתחמקין הפת השוכבה פי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר]. וראה מהרש"א חידושי אגדות שם, שכתב: באין חומה שנאמר נקבה תסובב גבר ר"ל שאשתו משמרתו מן החטא ומלחמת יצה"ר שהוא נקרא שונאך גו' כמ"ש אם רעב שונאך גו' כמו החומה שסובבת העיר ושומרת מן השונאים. עכ"ל.